

7. Preskúmaj svoju tému

Zhrnutie: Tvoja reč bude efektívnejšia, ak ju môžeš podporiť štatistikami, svedectvami, príbehmi, anekdotami, príkladmi, vizuálnymi pomôckami a faktami. Tento materiál môžeš nájsť na Internete, v knižnici a na iných miestach.

Použi informácie zozbierané z mnohých zdrojov a radšej starostlivo podpor najdôležitejšie body konkrétnymi faktami, príkladmi a ilustráciami než iba vlastnými názormi.

Ciele:

Časový limit: 5-7 minút

- Zozbieraj informácie k svojej téme z rôznych zdrojov
- Starostlivo podpor svoje body a názory konkrétnymi faktami, príkladmi, ilustráciami získanými počas výskumu.

Jednou z najťažších úloh pri príprave reči je zbieranie materiálu. Ak chceš presvedčiť publikum, potrebuješ fakty, ktoré podporia to, čo chceš povedať. Ale ako nájdeš to, čo potrebuješ?

V projekte číslo 2 si sa dozvedel o rôznych typoch pomocných materiálov:

Štatistiky. To sú numerické spôsoby odovzdávania informácií o udalostiach, dátach a akciách

Svedectvo. To sú citáty alebo názory ľudí so skúsenosťami v danej veci.

Príklady, príbehy alebo anekdoty. Tieto sa vzťahujú na udalosť, ktorá sa stala tebe alebo niekomu, koho poznáš, alebo niekomu, o kom si čítal.

Vizuálne pomôcky. To môžu byť diagramy, grafy, obrázky, modely alebo iné objekty. (Viac informácií o používaní vizuálnych pomôcok je v projekte 8.)

Fakty. Fakty sú overiteľné informácie.

Množstvo zdrojov ponúka tieto druhy informácií. Tvojou úlohou je nájsť tie, ktoré ti pomôžu pri prezentácii.

Ako začať

Začni výskum tým, že spracuješ svoje vedomosti o predmete tvojej reči. Možno máš osobnú skúsenosť viažúcu sa na danú tému alebo máš materiály, časopisy, či inú literatúru k téme. Zotried', čo už vieš alebo máš a zisti medzery. Cieľom tvojho výskumu bude doplniť chýbajúce časti.

Hľadaj na Internete

V súčasnosti je najvhodnejším zdrojom Internet. Môžeš pohodlne sedieť za stolom so svojim počítačom a nájdeš množstvo rôznych informácií o najrôznejších veciach na Internete pomocou vyhľadávačov ako Yahoo alebo Google. Niektoré encyklopedické spoločnosti dávajú verzie svojich kníh na Internet. Na sieti je aj mnoho časopisov a novín. Štátne organizácie zverejňujú na sieti informácie a štatistiky, podobne tak robia aj vydavatelia kníh a časopisov. Nájdeš aj stránky obsahujúce citáty, životopisy a iné užitočné znalosti a tiež prepojenia na ďalšie zdroje. Väčšina informácií je zadarmo, niektorí poskytovatelia vyžadujú platbu za použitie alebo mesačné či ročné predplatné za prístup k ich dátam.

Pretože sieť obsahuje tak veľa dát, nájsť špecifický detail, ktorý potrebuješ, môže trvať dlhšie. V niektorých prípadoch možno nenájdeš to, čo hľadáš.

Vyhľadávače sú programy, ktoré ti vytvoria zoznam internetových stránok obsahujúcich hľadané slovo alebo frázu. Vyhľadávač potom zoradí výsledky hľadania podľa vhodnosti.

Ak napríklad hľadáš materiál o chove dostihových koní, môžeš do vyhľadávača zadať "chov koní". Vyhľadávač potom nájde stránky obsahujúce slová, kombinácie slov alebo frázy z hľadaného výrazu "chov koní". Môžeš nastaviť vyhľadávač tak, aby hľadal presný alebo približný výraz. Zvyčajne vyhľadávače usporiadajú výsledok podľa toho, ako relevantné sú k zadaným slovám. Ale myslí na to, že tento proces je automatizovaný, nie je tam žiaden človek, ktorý kontroluje, či vyhladané stránky sú použiteľné pre tvoje potreby. Napríklad niekoho osobné stránky môžu obsahovať slová "chov koní" týkajúce sa jeho vlastných domácich miláčikov.

Pre dosiahnutie najlepších výsledkov definuj vyhľadávanie tak presne, ako je to možné. Výraz "chov koní" je na 477000 stránkach – veľmi veľa na prezretie. Výraz "chov dostihových koní" nájde 2500 stránok - to je už zvládnuťšie. "chov plnokrvníkov" dá približne 30 stránok - ešte lepšie.

Pri vyhľadávaní buď dôkladný a pamätaj na využitie viacerých vyhľadávačov. Jeden vyhľadávač môže dať väčší zoznam než iný a poskytnúť ten "klenot" medzi informáciami, ktoré hľadáš; kým iný možno nedá takmer nič relevantné k tvojej problematike. Ak chceš nájsť viac informácií o rôznych vyhľadávačoch a o tom, ako ich použiť pri prehľadávaní Internetu, zadaj výraz "internetové vyhľadávače" do políčka "hľadať" v tvojom internetovom prehliadači.

Internetové katalógy môžu byť tiež užitočné. Podobne ako katalógový index v knižnici, internetový katalóg je organizovaný podľa tém ako obchod, zdravie alebo šport, ktoré sú ďalej delené na podtémy. Väčšina katalógov má vyhľadávače, ktoré umožňujú vyhľadávanie v rámci katalógu.

Mnoho knižníc ponúka svoje katalógy a zoznam periodík na Internete. Ale zvyčajne ponúkajú len krátky popis publikácií k dispozícii, nie celý text. Prehľadávanie knižničných katalógov na Internete ti môže povedať, či knižnica má informácie k Tvojej téme, no aj tak budeš musieť ísť pre zdroj informácií do inštitúcie osobne.

Knižnica

Dobrá knižnica ponúka viac informácií než nájdeš na Internete. Univerzitné knižnice sú najlepšie, no aj verejné knižnice sú dobré zdroje. Nájdeš tam knihy, časopisy, noviny, videá, DVD, audio pásky a iné nosiče. Ak chceš nájsť najnovšie knihy a články ku tvojej téme, môžeš prehľadať knižničný katalóg a index periodík.

Najlepšie na hľadaní v knižnici sú k dispozícii ľudia, ktorí Ti môžu osobne pomôcť. Dobrý knihovník ti odporučí periodiká, ukáže knihy na danú tému a dokonca ti pomôže aj pri vyhľadávaní na Internete. V niektorých knižniciach urobia rešerš za malý poplatok za teba.

Či už prehľadávaním Internetu alebo návštevou knižnice, určite nájdeš užitočné odkazy alebo referencie na ďalšie dokumenty ku tvojej téme.

Iné zdroje informácií

Internet a knižnica sú najznámejšie informačné zdroje, ale možno nie sú potrebné pre niektoré typy výskumu. Ak hľadáš informácie o počte nových firiem v tvojom okolí, zavolaj na najbližšiu obchodnú komoru. Hľadáš tipy na pestovanie ruží? Zamestnanci najbližšieho záhradkárskoho obchodu ti možno budú vedieť pomôcť. Máš otázky o etikete? Kníhkupectvo bude mať hromadu materiálov na túto tému. Čo si ľudia v tvojom okolí myslia o plánoch prestavby mesta? Spýtaj sa ich alebo si prečítaj listy a úvodníky v miestnych novinách.

Keď robíš výskum, pamätaj na toto:

1. **Maj otvorenú myseľ.** Informácie, ktoré nájdeš, môžu zmeniť tvoj názor na tému alebo dokázu, že je nevhodná alebo nesprávna.

2. **Použi rôzne pramene.** Prečítaj tak veľa kníh alebo článkov o predmete tvojej témy ako sa dá a tým získaš väčší rozhľad.
3. **Uchovávaj informácie.** Rob si poznámky o dôležitých skutočnostiach a o zdroji, kde si ich našiel pre prípad, že ich budeš chcieť citovať alebo pre prípadné otázky alebo pre neskoršiu dodatočnú kontrolu.

Obmieňaj podporné materiály

Pravdepodobne nazbieraš oveľa viac informácií ako potrebuješ. Tvojou úlohou je vybrať tie, ktoré najlepšie podpora tvoje myšlienky. Mali by obzvláštniť tvoje vystúpenie, vysvetliť alebo objasniť hlavné myšlienky a ilustrovať to, čo chceš povedať.

Udržuj svoju reč zaujímavú použitím rôznych typov podporných materiálov. Citovanie štatistík môže byť niekde vhodné, inde môže lepšie poslúžiť príbeh alebo anekdota. Vyhní sa používaniu toho istého typu podporných materiálov počas celej reči. Časté používanie štatistík môže byť nudné, príliš veľa anekdot oslabí ich efektivitu.

Drž sa na ich úrovni

Výskum môže byť ohromujúci - ale len ak mu tvoje obecnstvo porozumie. Ak je tvoj podporný materiál zložitý alebo zahrňuje štatistiky, nájdi ľudský pohľad na problematiku a vlož ho do svojej reči. Napríklad, ak tvoj výskum ukazuje, že 20% dospelých číta na úrovni piatakov alebo horšie, urob túto štatistiku zrozumiteľnejšou: Môžeš povedať: "Jeden z piatich dospelých v tejto miestnosti číta na úrovni piatakov alebo horšie". Tvoji poslucháči ocenia, keď previažeš čísla a fakty s ich každodenným životom.

Tvoja úloha

Tento projekt dáva dôraz na použitie výskumu, ktorý podporí tvoje myšlienky. Skús si dodržať nasledovné:

- Vyber si problematiku, ktorá bude zaujímavá pre poslucháčov. Tému, ktorá vyžaduje veľké množstvo skúmania.
- Pozbieraj informácie z rôznych zdrojov. Toto bude tvoj doteraz najdôkladnejšie preskúmaný výstup.
- Starostlivo podpor svoje myšlienky a názory špecifickými faktami, príkladmi a ilustráciami.

Dbaj na to, aby si zahrnul to, čo si sa naučil v predchádzajúcich projektoch o cieľi, usporiadaní, použití slov, reči tela a hlasovej variability a použi vhodné návrhy z hodnotení, ktoré si dostal. Pri príprave si zopakuj *Rečníkov kontrolný zoznam* z projektu číslo 1.

Príručka pre hodnotenie projektu

Preskúmaj svoju tému

Názov _____

Hodnotiteľ _____ Dátum _____

Poznámka pre hodnotiteľa: Rečník má vybrať tému zaujímavú pre obecenstvo a vyžaduje si veľké množstvo výskumu. Od rečníka sa očakáva, že pozbiera informácie z rôznych zdrojov a starostlivo podporí svoje myšlienky a názory špecifickými faktami, príkladmi a ilustráciami. Rečník má uplatniť to, čo sa naučil v predchádzajúcich projektoch o účele, organizácii, vhodnom výbere slov, reči tela a hlasovej variabilite. Takisto má použiť vhodné návrhy, ktoré dostal v predošlých hodnoteniach. Okrem verbálneho hodnotenia, prosím, napíš odpovede na nasledovné otázky.

- Do akej miery rečník vybral vhodnú tému pre publikum?
- Bola téma dostatočne preskúmaná?
- Ako dobre rečník podporil svoju hlavnú myšlienku?
- Bol podporný materiál vhodný pre pointu, ktorú rečník mal?
- Menil rečník typy podporých materiálov?
- Ako jasný bol zámer rečníka?
- Bola reč efektívne organizovaná?
- Využil rečník reč tela a hlasovú variabilitu?
- Čo mal rečník urobiť inak, aby reč zlepšil?
- Čo sa ti páčilo na reči?